

„Ami jó a Tisza Kálmán-téren, nem jó a Sashegy lábánál!”

Az utca esztétikája.

— Az *Uj Nemzedék* tudósítójától —

Végasztaló tudat, hogy ebben a keserves időben a szépség halk melódiája tovább zeng a lelkekben. Mikor az életünk jajjal, keservvel, gépzugással és durva harci zajjal van tele, a bombák rancoltak, az elmékben a legsivárabb kenyérproblémák foglalnak el minden helyet és verejtékszaga van egész életünknek — járnak közöttünk finom lelkűk, akik nem alkusznak meg a változó idővel és fentartják az emberiség jogát a boldogságra, fentartják az emberiség emberi rangját. Ez jut eszünkbe, mikor nagy gyönyörűséggel végigolvastuk Gallina Frigyes tanácsnok könyvét utcaink esztétikájáról. Ennek a munkának a szerzője évtizedek óta él együtt a várossal. Szándékosan mondjuk így: *él együtt...* Mert Gallina nem azok közé tartozik, akik a városban élnek, járnak-kelnek a maguk dolga után — idegenül. *Ő a város életét éli.* Ismeri minden követ, fáját, szépségét, hibáját, múltját, jelenét és művészlélekkel álmodik jövőjéről. A könyvet olvasva is folytonosan az jut eszünkbe: itt járkál előttünk, meg-megáll, körülnéz, gyönyörködik, vagy csóválja a fejét, gáncsol és javitgat, akár csak az otthonát szerető művészlélekű gazda.

Könyvében keservesen panaszolja: „Könyörtelen kézzel kidobáltak majdnem minden patinás ódon értéket a mi Budapestünk egyszerű, nemes izlésű biedermeier-vitrinjéből és helyébe tulnyomólag vásári holmikat raktak, olyasféle „mütárgyakat“, amelyeket vadonatujonnan berendezkedni akaró nászutas párok hoznak magukkal. Végigsétál velünk a városban, beszél az építészeti stílusok változásáról, a kövek múltjáról, azután sorra veszi az utcákat, tereket, városrészeket, parkokat, — megmondja: mi szép, mit hogyan kellene csinálni. A művészlélekű álmodozó, a tanult építész, a képzett hisztórikus és a praktikus város-közigazgató minden kvalitása egyesül benn, amíg e sétát folytatja a könyv fejezetein át. Elpanaszolja a kupolamániát, a maltér-ragályt, a cifra bérpaloták tolakodását az egyszerű, nemes épületek helyébe, beszél a hiányos problémájáról és különösen kemény szavakat talál, mikor a *Vár finom és ódon vonalaiba beletolakodott ormóttan bérpalotákról* szól. „Szemünkbe beleduzzad az a borzalmas „palota“, amely a honvéd-szobor mögül merészkedik elő. Szörnyű tömegével „stílusosan“ hangsúlyozza az eléggé el nem ítéhető hibát, amelyet az illetékes körök elkövettek, minden olyan esetben, amikor megengedték, hogy a *Várban kénye-kedve* szerint építkezessen akárki is!” Sürgeti, hogy fokozottabban érvényesítsék az Építészeti Szabályzat 162. paragrafusát, mely kimondja, hogy a *hatóság egyes utcákon, vagy tereken fokozottabb építőművészi követeléseket támaszthat.*

Mikor a Bástya-sétány szépségét festi, azt kérdezi: *miért nem látunk nagyobb számban tarkatetejű villákat, házakat a budai hegyek zöldjében,* amely várja ezeket a vidám foltokat? Kéri, hogy régies stílusú lámpákat állítsanak fel a Vár utcáin és terein, mint a történelmi hatású német és olasz városokban. Egyik művészi és költői ötlete követi a másikat. Azt mondja, hogy a dominikánus toronyban, az Iskola-téren inkább *harangjátékot csináltak volna,* a rosszul sikerült Mátyás-émlék helyett. Milyen szép lett volna, ha a nagy király alakja végigvonul egész kíséretével a déli harangszókor! A Szent György-térre két zászlótartó rudat és egy Mátyás-Beatrix-padot szán, a Bástya-sétányra visszaköveteli a *hagyományos térzenét* és szeretne ott látni egy *Beethoven-szobrot.* Régi veretű *céggjelvényeket* kíván az otromba és izléstelen portálék helyett és *virágtól kacagó vendéglőket.* Azután panaszodik „Budapest tűzfalváros“ miatt, majd rendkívül tanulságos sorokban *beszél az éresvonalak összevisszaságáról,* arról, hogy az egymásmellett álló házaknak *más-más a tetővonaluk,* amivel tökéleteszik teljesen a szép terek és utcák perspektíváját. Foglalkozik az *utcai reklámok, a kártyák* kérdésével, a város-esztétika minden elemével és igen helyesen állapítja meg: „Ami jó a Tisza Kálmán-téren, az nem jó a Sashegy lábánál, ami jó a Lipótvárosban, az értelmetlen lehet a Várban“. A korszok szépségének, különösen a Dunakorzó kiszélesítésének kérdését igen okosan tárgyalja és fölajdja, hogy a dunaparti kilátást elcsufították — a *villamos felsővezetékekkel!* A bódék, az izléstelen deszka- és pléhépítmények ellen olyan hatásos szavakat talál, mint még senki se.

Az értékes és élvezetes könyvet, amelyben minden véleményt megokol a szerző és hiu gáncsok helyett megmondja: *mit, miért talál rossznak?* — el kellene olvasnia minden budapesti polgárnak!